

Commentarium nosologicum morbos epidemicos et aeris variationes in urbe Eboracenci locisque vicinis : ab anno 1715, usque ad finem anni 1725, grassantes complectens / Authore Cliftono Winteringham.

Contributors

Wintringham, Clifton, 1689-1748.

Publication/Creation

Londini : Impensis J. Clark ..., 1727.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/nqcpsg9j>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

5

COMMENTARIUM
NOSOLOGICUM
MORBOS EPIDEMICOS
ET

Aeris Variationes

In Urbe *EBORACENCI*

LOCISQUE VICINIS,

Ab Anno 1715, usque ad finem anni 1725,
Grassantes Complectens.

Authore CLIFTONO WINTERINGHAM.

LONDINI,

Impensis J. CLARK, Bibliop. apud Excambium
Regium Cornhill. MD CC XXVII.

COMMEMORATION

IN OBITU

MORIS HERRMANNI

ET

ACTIS VITALIBUS

IN URBE BEROLINENSIS

LOCUTORUM VITAE

ANNO 1715, AUCTORE JOHANNI

CHRISTOPHORO GOTTSCHECHO

AUCTORE GOTTSCHECHO

BEROLINAE

IN OFFICINA JOHANNIS GOTTSCHECHI
MDCCLXVII

Consanguineo suo perquam Dilecto

RANCISCO WILKINSON

ARMIGERO

LIBELLUM Hunc

Amoris ergo dicat

CLIFTONUS WINTERINGHAM.

PRO-

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30776454>

PROLEGOMENA.

Irari mihi non raro subiit, quod cum non solum mutationes & successiones, sed ipsæ etiam morborum acutorum origines, communi medicorum consensu aeri tribuuntur, nemo ab ipso Hippocratis ævo ad hoc usque tempus, (periodo scilicet plusquam duorum annorum millium) unquam animum, vel ad eorum mutationes & successiones, vel aeris temperamenta eos comitantia, solo excepto Sydenhamio, observandum appulit. Hoc autem ei non immerito tribuatur vitium, quod cum morbos per plures annos epidemicè grassantes

4 PROLEGOMENA.

grassantes stylo eleganti perspicuè delineavit, vix verbum de aeris comitantis temperamento addidit.

Affiduum in his observandis per plures annos tædium, multos ab hoc opere proculdubiò deterruit, & in causâ fuit, quod paucis Hippocratis observationibus contenti huc usque decubuerunt medici; cæteraque omnia quasi inscrutabilia posuerunt.

Hac in re ignaros quosdam Geographos imitati sunt, qui oceanis immensis, vastisque desertis chartas geographicas complent, hac solâ ratione inducti, quod deficit descriptio.

Horum morborum causas exponere, non hujus est libelli; placet enim eas tantum morborum successiones & symptomatum varietates, variaque aeris temperamenta eas comitantia eo ordine describere, quo per decem annos jam proximè elapsos, in hac urbe locisque vicinis, se palam fecerunt.

Ad

Ad quantam in horum morborum causis investigandis certitudinem, fida per multos annos continuata, nos perduceret historia, nequaquam novi; hoc tamen satis apparet, quod quamdiù hujusmodi historiis destituti simus, theoriam ullam certam & constantem, frustra stabilire conabimur.

His fretus ratiociniis, observationes sequentes publici juris facere decrevi, eaque simplicitate delineare, qua in propriis commentariis in usum domesticum per prædictos annos descripseram; non tam quod aliquid novi me medicis declaraturum suppono (res enim jam præteritas, & à pluribus forsitan observatas solùm recordor) quam ut alios ad utilissimam hanc medicinæ partem, olim adeò celebratam, proseguendam excitarem. Et ad quantam certitudinem, tam in dignoscendis quam curandis morbis, nos tandem perdu-

6 PROLEGOMENA.

perducerent hujusmodi historiæ, non opus est ut argumentis illustrem.

Morbi in his commentariis posthac enumerati, sunt Epidemici & Sporadici, quos egomet observavi; symptomatum etiam variationes, ad eorum singulos pertinentes, pro viribus fidelitè & accuratè descripsi, nullâ commotus cupidine theoriam aliquam ex his excitandi fundamentis.

Non equidem me latet quosdam dari medicos, qui hujusmodi morbos nullas aut saltem paucas mutationes subire contendunt, ex iis Aeris qualitatibus quæ sensibus nostris apparent, quales sunt caliditas, frigiditas, humiditas, aliaque ejusmodi; symptomatum autem variationes, & morborum successiones ex subtili quadam materie prorsus ignota, sensibus nostris nequaquam obvia, aliisque hujusmodi figmentis philosophicis deducere conantur. Dari quidem

quidè̄m hujusmodi particulas, satis docent pestilentiarum, aliorumque morborum contagiosorum historiarum; cur tamen ad has, in singulis annis pro morborum acutorum phænominis solvendis, confugiendum est, non equidè̄m video. Quicumque enim animum ad veritatem solam investigandam, ab observationibus assiduis provenientem applicabit, pro certo inveniet, quod non solùm morbi eadem essentiâ gaudentes, ab hujusmodi causis varietatem aliquam in symptomatibus patiuntur; sed alii specie diversi producuntur, & non rarò omnia morbi regnantis phænomena adè̄o in alia commutantur, ut alterius morbi speciem præ se ferant.

Hippocratem, medicorum facilè̄ principem, de hâc re ità sensisse, docuit insignis ejus cura, in varias aeris temperaturas, variaque morborum phæ-

nomina enumerando, quam passim in operibus, præcipue vero in Epidemicis deprehendimus. Neque hoc contentus fuit auctor eximius, quin etiam aeris statum morbi ingressum præcedentem, æque ac comitantem, una cum ventorum ad diversas plagas mutationibus, annorum tempestatibus, aliisque ejusmodi non rarò describit. In quibus omnibus enumerandis vix opus suum impenderet, modo de eorum effectibus, ex fidis experimentis non satis sibi persuasum habuit.

Non mea autem est sententia, quod exigua quælibet aeris variatio in calore, pondere, humiditate, aliisque sensilibus ejus qualitatibus corpora nostra in hunc modum afficere valeat, sed eæ solæ, quæ in stabilioribus Aeris temperamentis accidunt, sive a deteriore in temperamentum magis salutiferum, seu in oppositas partes deflectant.

Hoc

Hoc autem pro certo novi, minores in his variationes teneros, & delicatulos afficere, quam vulgò concludere solemus.

Nullus dubito quin medicis satis notum est, quod morbi quidam singulares, peculiari modo, ad certas quasdam anni tempestates, præ cæteris, pertinent; etiam si in omnibus non raro inveniantur. Cujus generis sunt Pleuritides, Anginæ, alique morbi Inflammatione conjuncti, qui Vernale tempus præ cæteris occupant. Quippe Hyemis frigore densantur fluida, stringuntur corporis solida, & coarctantur vasorum canales: adaucto autem in Vere calore, rarefcit sanguis, turgescunt vasa quædam immeabilia, & sequuntur Morbi prædicti. Quibus etiam addi possint Febres quartanæ intermittentes, morbus Cholera dictus, alique ejusmodi morbi Autumnalem Tempestatem occupantes.

Quorum omnium phænomena a sensibilibus Aeris qualitatibus deduci possint, qua tamen ratione ex Subtili, nescio qua, Materie, non equidem novi.

Hujus Methodi tam veritatem, quam utilitatem adeo clarè cognovit Hippocrates, quod non solùm totam ferè Aphorismorum sectionem, in iis morbis enumerandis consumpsit, qui particulari quadam ratione certas Anni Tempestates occupant; quin eas etiam adjunxit Symptomatum varietates, quas in his, ex variis Aeris temperamentis, profluere, expertus novit. His fretus ratiociniis, Morbos brevi adventuros prædixit divinus Senex; an autem ad æqualem in his prædicendis Sagacitatem, alii hac methodo etiam ascenderent, non affirmarem; hoc autem pro certo ponere liceat quod si hujusmodi Observationes ad hoc usque tempus, eadem Fidelitate & Ingenii acumine continuatæ

tinuatae fuissent, Morborum Epidemicorum naturam a primo exortu clariùs dignosceremus; in quibus discernendis, non parum hæsitant Medici celeberrimi.

Objiciunt quidam Scriptores incauti, tantum dari discrimen inter Aeris Græciæ temperamentum & hujus Insulæ, quod Observationes ab Hippocrate institutæ prorsùs inutiles Nobis evadunt. Hæc autem Assertio ignorantiaæ asylum merito nuncupari potest, & ut cunque primâ facie Veritatis speciem præ se ferat, falsam esse demonstrabit Experientia.

Quamvis enim necessariò concedendum est, Morbos quosdam peculiari modo certas Regiones, certaue Climata præ cæteris afficere, & exinde gradu aliquo ab iis, Regiones diversas occupantibus, diversos esse; quamvis etiam concedendum est, quod Observationes certâ quadam regione institutæ, iis in

alterâ institutis, quasi puncto non congruant, maximâ tamen ex parte veræ invenientur ; eo quod, Mutationes in Aere ipso ad gradus proportionales in Locis utrisque, amborum Incolas ratione proportionali afficere necesse est. Ut ab effectibus Caloris, Frigoris, aut aliarum Aeris Qualitatum Sensibilium etiam sensibus apparet.

Ponamus enim, exempli gratiâ, Regiones duas ita esse sitas, ut naturalis Aeris Calor unius, Calorem alterius viginti gradus exsuperet ; ex hoc tantum sequetur, quod subitanea Aeris mutatio vel Frigiditate, vel Caliditate, ad gradus in utrisque proportionales, amborum Incolas, quatenus ad Caloris aut Frigoris effectus pertinet, pari modo afficiet ; eâdem enim in ratione constringuntur vel laxantur Fibræ, densantur vel expanduntur Fluida, Materiaque perspirabilis gradu proportionali in utrisque afficitur.

Hinc

Hinc accidit, quod Pleuritides, Anginæ, Dysenteriaë, Febres Putridæ, Continuaë Remittentes, & Intermittentes in quacunque Regione, omnique Climate inveniuntur; licet a se invicem Variationes aliquas patiantur, vel a Situ loci, variis Incolarum vivendi Modis, particulari Constitutionum Idiosyncrasiâ, aliisve ejusmodi.

Hoc autem me præ cæteris ratiociniis in hac stabilit sententiâ, quod eisdem Morbos accidisse, easdemque Variationes in Œconomia Animalis, subitanum Thermometri Ascensum vel Descensum ad gradus proportionales consecutas esse, comperi; seu in Æstate, vel Hyeme, accidebat hæc Aeris variatio. Quod quidè Phænomenon, etiamsi a nullo hæctenus prout novi observatum, clarissimè demonstrat, quod neque Morborum, nec Symptomatum variationes, a gradu Caloris aut Frigoris cuilibet Regionis

gioni, aut anni Tempeſtati particulari, ortum ducunt; ſed ad ſubitaneam Aeris mutationem, majori ratione, quam cum ſalute Œconomiaë Animalis, præcipuè corporis Morboſi, conſiſtere valent, jure ſunt tribuendæ; quouſque ſaltem ex Calore aut Frigore pendent morborum Variationes.

Præterea ſi Morbos Epidemicos ab Hippocrate deſcriptos ad examen deducamus, Aerisque Temperamenta eos comitantia & antecedentia, cum iis Morbis, qui in hac Regione, ſub eiſdem Aeris Temperamentis accidunt, comparemus, diſcrimen adeo latum non apparebit, ut ſtabilire conantur Obſervatores hi nimis perfunctorii; & tantum abeſt a veritate, ut inutilis æſtimari debeant, quod nullas iis æquales novi, aut me brevi viſurum autumno.

Incertum Aeris in hac Inſula Temperamentum in cauſâ eſt, quod hujusmodi

di Observationes in Methodum generalem, assiduo sine labore, longâque Observationum serie nequaquam reduci possunt, & hoc majori ratione, quam in iis Regionibus, quæ stabiliori Aeris Temperamento gaudent; quod tamen peræ pretium non sit, ex hac assertionem vix colligi potest.

Frequentes etiam Aeris in hac Insulâ Variationes, ad hanc in observando incuriam plurimum contulisse nullus dubito. Corpora enim nostra Mutationibus his adeo sunt assueta, quod familiares fiunt, & vel prorsus negliguntur, aut saltem minimi momenti estimantur, malaque hoc ex fonte orientia, Causis longe remotioribus, non rarò tribuntur.

Observavi supra quod Hippocrates non tantum aeris Temperamenta Morbos regnantes comitantia, sed iis etiam antecedentia frequenter describit,
& non

& nonnunquam præcipuas Aeris Variationes per totius Anni tractum, antequam ad Morbos tum grassantes delineandos se accingat, quæ Methodus observatu admodum est necessaria; quippe hujus ope, ad statum tam Fluidorum, quam Solidorum, rite intelligendum, quasi manu deducimur. Datis enim Temperamenti antecedentis æquè ac præsentis Effectibus, Humorum status non tantùm clariùs apparet, sed harum Mutationum causæ primariæ, fere ad sensum demonstrantur.

Observatu etiam non est indignum, quod Morbi, qui clarissimè ab Aeris Temperamentis profluunt, seipso frequentèr non ostendunt, priusquam in aliam commutatur Aeris Temperies. Quod quidem Phænomenon, non solum Successiones eorum inter se invicem comparandi necessitatem demonstrat, sed etiam ostendit, Morbos hos, non solum

solum ex præfenti aeris temperie, quin etiam à variis plurimarum inter se invicem combinationibus mutationes subire. An autem his, vel aliis cujuscunque generis causis, tribuendæ sunt eorum variationes, aliis tractandum relinquam; & multo minus, de causis epidemicorum originalibus, hic sermonem instituem; quippe ad hæc stabilienda defunt observationes, & res ipsas agito, non hypotheses fingo.

Quæstiones quasdam, lector benevole, numeris in textu respondententes, in margine invenies, quas inserere non prorsus inutile duxi; quoniam in hujusmodi observationibus instituendis, eas aliis ansam præbere posse existimo; & etiam quod in praxi, saltem minus expertis, forsan sint emolumento. Has autem, non ut veritates certas & fidas, sed tantum ut effectus, observatu non prorsus

sus indignos, & probabiliter ex causis ibidem descriptis orientes, propono.

Nullos singulares *Ægrorum* casus adjeci; quippe si omnes enumerassem, eosque singulis annis inter se comparassem, in immensum assurrexisset libri moles; si autem paucos quosdam selegissem, nihil ex his de morborum speciebus, variisque eorum phænomenis, in singulis annis apparentibus, concludere potuisset lector.

COMMENTARIUM

NOSOLOGICUM.

Tempestatas brumalis anni 1715 admodum fuit frigida, largâ nivis copiâ, & extremo gelu conjuncta. Duravit hæc aeris temperies per sex hebdomadas, spirantibus ventis ut plurimum ex plagis australibus.

Spiritus in thermometro meo usque ad gradus 90 descendebat, quod in nulla alia tempestate, a me hæctenus observata, novi; rarissime enim ultra 84 vel 85 descendit. Mercurius etiam in barometro altissimè assurgebat; du-

rante enim gelu prope $\frac{1}{2}$ pollicis partes altiùs perstitit, quam in aliis, etiam siccissimis quas novi, tempestatibus.

Sæviente gelu grassabantur morbi inflammatorii, præcipuè pleuritides, anginae, rheumatismi, dolore acuto, & pulsu duro conjuncti. Sanguis in hujusmodi morbis plurimùm fuit inflammatus & pelliculâ crassâ obductus, neque sine larga ejus missione, eaque pluriès repetita levabantur Ægri.

Qui morbo quolibet diuturno laborabant, hoc tempore male se habebant, præsertim vero Ptithisici & Tabidi; augebantur enim tussis & spirandi difficultas, excruciant etiam eos dolores pleuritici, alvique fluxus insanabilis.

Resoluto autem in *Februario* gelu, non parum augebatur ex morbis inflammatoriis ægrorum numerus, & symptomata aciora fiebant. Tabidis etiam admodum exitiale evasit hæc aeris mutatio ;

tatio ; augebantur enim plurimis diarrhoeæ, & perierunt multi. Alii etiam cujuscunque generis languidi, a cœli variatione non parum patiebantur, & alvi fluore, intestinorum doloribus, symptomatibus asthmaticis, hysteriis, & hypochondriacis præ cæteris laborabant ; quæ omnia, in iis quibus sufficiebant vires ; paucis evanescere diebus ; aliis verò, vel statim fuerunt exitalia, aut ex virium collapsu prava induxerunt symptomata. (1). (2). (3).

Hoc

QUÆST. (1). Subsideo Mercurius duos pollices circa gelu dissolutionem, & ascendebat in thermometro spiritus gradus viginti ; hanc aeris variationem notabilis humorum turgescencia fuit comitata, quæ somnolentiâ, alvi fluore, doloribus arthriticis, & rheumaticis, tam vagis quam fixis, & in quibusdam nervorum resolutione & apoplexiis morbisque jamjam descriptis, se palam faciebat. Quæritur itaque an subitanea humorum rarefactio, a diminuto atmosphæræ pondere, & aucto calore in gelu solutione producta, horum effectuum non fuit causa primaria ?

QUÆST.

Hoc tempore plurimùm grassabantur variolæ, Confluentes fuerunt & moris maligni, & hoc, maximo gradu durante extrema frigiditate.

Duraverunt prædicti morbi inflammatorii per totam tempestatem vernalem, appropinquante autem æstate rariores fiebant. Variolæ etiam grassabantur, & Confluentes plerunque fuerunt, minori tamen gradu quam in hyeme præcedente.

Æstiva tempestatas anni 1716 ad caliditatem vergebat, non tamen æquè fuit calida, ac æstates quædam subsequentes, spirantibus plerumque ventis ex plagis occidentalibus.

QUÆST. (2) An morbi hujusmodi crisin quandam non sunt emulati; natura per has vias nimiam humorum copiam, & in vasa pressuram, excludere moliente?

QUÆST. (3). Annon itaque ex evacuationibus pro morborum variatione institutis, præ cæteris, petenda sanatio?

Morbi

Morbi hac tempestate vigentes fuere Febres quædam continuæ Remittentes, a græcis *συνεχέεις* dictæ, & Febres nervosæ.

Cutis in prioribus aspera fuit & solito siccior, pulsus durus, & sanguis pleuriticorum more inflammatus. Parum admodum sudabant, at delirabant frequenter ægri, præsertim in Remittentium paroxysmis. Nonnulli etiam in initio Diarrhœis & Vomitu, Doloribus pleuriticis & rheumaticis; affecti sunt, quæ omnia missione sanguinis, Emetico leni, & diluentibus Antiphlogisticis, pro re nata institutis, levabantur. Circa autem diem decimum quartum hæ Febres per sudores judicatæ sunt; & vel ex toto cessabant; vel in Intermitteutes tertianas convertebantur.

In Febribus nervosis diutiùs ægrota-
bant, pulsus celer fuit & debilis, cu-
tis

tis sicca & aspera, quod postremum in his morbis frequenter aliter accidit, ob sudores partiales & erraticos his Febris, aliis sæpiùs, supervenientes.

Duraverunt etiam variolæ per totam æstatem usque ad autumnum, sensim tamen decrevit malignitas; Hyeme tamen sequenti evanuerunt, permanentibus adhuc febribus nuperrimè descriptis.

Hyems proxime subsequens, viz. anni 1716, circa finem frigida fuit & gelosa, minori tamen gradu quam in anno prædicto. Subsistebat enim thermometri spiritus tantum ad gradus 84, durante maxima hujus tempestatis frigiditate.

Durante frigida hac temperie, iidem ferè morbi ac in hyeme præcedente se ostendebant, tam durante gelu, quam circa ejus solutionem; symptomata ta-

men

men mitiora fuerunt, & numerus Ægrotantium minor. (4).

Æstas Anni subsequenti, viz. 1717, calida fuit & sicca circa mediam ejus partem, spirantibus, ut plurimum, ventis ex Plagis quibusdam Australibus & Occidentalibus.

Hoc Anno, præ cæteris Morbis, grassabantur Febres Remittentes & Intermittentes, præcipuè tamen priores, & hoc majori numero quam in anno præcedente. In Morbi initio remissionem aliquam vix senserunt Ægri; συνοχθὶς enim quam maximè similes fuerunt; paucis tamen elapsis diebus, imperfecta succedebat Crisis, & vel ad Inter-

QUÆST. 4. Annon major villorum contractio & fluidorum inspissatio, in anno proximè elapso, ob extremam Hyemis Frigiditatem, in Causâ sint, quod hujusmodi Morbi facriores & frequentiores in illâ, quam hac Tempestate evaderent? Et annon horum effectuum ratio a natura Aeris, Caloris, & Frigoris satis patet?

D

mitten-

mittentium, vel Remittentium classem pertinere se ostendebant.

Urina ante Crisin excreta plerumque flammea fuit, & Sedimenti expers, nonnunquam turbida; Crisi tamen finitâ, Sedimentum ad lateritium inclinans deponerat, coloris autem pallidioris & ad Flavedinem accedentis.

Autumnus subsequens humidus fuit & frigidus, spirantibus frequenter Ventis Septentrionalibus.

Grassabantur adhuc Morbi prædicti, & accedebant Diarrhœæ quædam & Dyfenteria Febre lentâ conjunctæ, quæ Ægros Morbis descriptis laborantes malè afficiebant, Spiritus prostrabant, & Morbi tædium augebant.

Hyems proximè subsequens acri gelu, & nive multâ circa medium comitata fuit, spirantibus ut plurimum Ventis, vel ex plagis Orientalibus, vel Septentrionalibus.

Durante gelidâ Tempestate, iidem fere Morbi apparuere, ac in Hyeme præcedenti, & manserunt adhuc, licet non admodum frequentes, *συνεχῆς* descriptæ.

Æstiva Tempestatas anni 1718 calida fuit & sicca, præcipuè in Julio & Augusto, quæ Aeris Temperies per totum Autumnum permanfit, ratione habitâ ad necessarias anni Variationes; spirantibus Ventis ex Plagis Australibus & Occidentalibus.

Hac Æstate erupit Febris putrida, a Græcis *συνοχὸς* dicta, Symptomatibus mali moris comitata. Cùm autem Ægrorum de hoc Morbo numerus, Anno subsequente plurimùm augebatur, descriptionem ejus ad eum remittam.

Grassabantur adhuc Febres Remittentes, Paroxyfmis autem magis incertis, & Symptomatibus acrioribus conjunctæ.

Æstas Anni 1719, non solum omnes alias a me hæctenus observatas Caliditate superabat, sed etiam, majorem, magisque subitanæ in Temperamento passa est Variationem, quam in aliâ quâlibet observavi.

Duraverunt Calores ab initio Mensis Maii usque ad Julii Medium, fuitque Siccitas Aeris magna. Parùm admodùm spirabant per totam hanc periodum Venti, qui tamen apparebant, ex plagis Australibus veniebant; manente tum Thermometro ad gradum 17. His ita se habentibus, subitò accidebat ingens Cœli Variatio; spirabant enim fortitèr Venti Boreales, decidebant Pluvia quædam frigida, & 48 horarum spatio subsidebat Spiritus usque ad gradum 45, quæ longè maxima est Variatio, quam in eodem temporis Intervallo unquam novi.

Duravit hæc frigida Aeris Temperies

vix ultra duas Hebdomadas, & subito redibat Calor; qui per reliquam Æstatis partem & Autumnii initium perdurabat; & manebat Aer calidus, ratione habitâ ad Anni tempus, usque ad initium Novembris; Hyemsque tota solito ficcior & calidior fuit.

Morbi, qui durante Calore apparebant, fuere Febres Putridæ, & Continuæ Remittentes & Intermittentes, Hæmorrhagiæ largæ spontaneæ, Sanguinis expuitiones, ejusdem Vomitiones, aliique ejusmodi. Mutato autem Cœli Temperamento per Frigoris accessionem, succedebant statim alvi Fluores, Vomitiones, Intestinorum Dolores, eorundem Inflammationes, Sanguinis per alvum Excretiones, aliique ejusmodi. Quæ omnia, redeunte Aere ad priorem Caliditatem, brevi cessabant. Qui Febribus supra numeratis hoc tempore laborabant, Diarrhœis & Torminibus multum vexabantur;

bantur ; ruebant enim humores, qui durante Calore per Sudorem fuerunt eliminati, summo cum impetu per alvum circa tempus Criseos, & prostratis viribus perierunt Ægri.

Cessante Frigiditate, subito rediit calida Temperies, & adauctis viribus grassabantur Febris Putrida & Continuæ Remittentes. Hoc autem notatu non est indignum, quod paulo ante Crisin ad Diarrhœas magis proni fuerunt Ægri, quam ante Frigiditatis accessum ; licet rarò per has vias iudicata fuit Febris. (5)

Harum prior, viz. Febris Putrida, hoc anno primò se palàm faciebat, & more sequenti Ægros plerumque torquebat.

Accessit hæc Febris cum Rigore, Nau-

QUÆST. 5. Annon subitanea Frigiditatis Accessio, Fibras Corporis, præcipuè cutaneas, constringendo, & Humores ad partes interiores repellendo, ad effectum hunc producendum non parùm conduceret.

seâ, alternisque Frigoris & Caloris redi-
tibus. His conjunctæ fuerunt ingens Laf-
situde totius Corporis, & Sensatio qua-
si maximi Ponderis Humeros & Dorsum
comprimentis. His succedebant Sitis &
Calor pungens, Lingua arida & fusca,
nonnunquam nigra. Ægri his Symp-
tomatibus plurimùm excruciatî, parùm
dormiebant, non sudabant, continuo fe-
rè delirabant. Anxietate & Inquietu-
dine summâ vexatî, perpetuò se per lec-
ta commovebant. Circa diem duode-
cimum non paucis oborta est Diarrhœa,
vires prosternens, Symptomata minimè
allevans. Circa autemdecimum sextum,
ab initio Febris, diem, exorto Sudore
judicata fuit Febris. Pulsus plerùmque
creberrimus fuit, rarò fortis; Cutis as-
pera; Urina rubra, & Sedimenti expers;
judicatâ autem per Diaphoresin Febre,
Sedimentum fuscum depofuit.

Sanguis ex Venis in initio Morbi mis-
sus

fus admodum rutilus fuit & dissolutus, adeoque parte ferosâ commixtus fuit Cruor, ut Sanguini ex Arteriis misso non fuit absimilis. (6).

Horum quidam Ptyalismo per totum Morbi decursum affecti sunt, qui omnes, quos ipse vidi, sanabantur, & reliqua Symptomata aliis Ægris mitiora habebant.

Hujusmodi Symptomata robustos & exercitatos, præ cæteris, occupabant; qui vero laxi fuerunt Temperamenti, imbecilles, Hysterici, & Cachectici Tremore, Spasms, & Delirio affecti sunt; dum alii ob summam virium Prostrationem, Spirituumque Dejectionem, quasi stupidi jacebant, Urinas & Stercora involuntariè emittentes; exuscitati

QUÆST. 6. Annon Fluor hic Sanguinis naturali major, ab Actione particularum Caloris, hoc in anno magis quam aliis vigentium, oriri posset?

citati tamen delirabant. (7) In his, ultra vicesimum diem, plerumque protracta fuit Febris, quæ in paucis quibusdam, sine Crisi manifestâ terminata est, his autem admodum tarda accidit Sanatio.

Variantibus hoc modo, in Ægris diversis, Symptomatibus, necessariò variationem subiit Medela. Hæc autem observatu non prorsùs indigna videntur.

In Ægris prioris generis, frigidiori Regimine & largiori Diluentium copiâ necessariò uti oportebat, quam in iis, qui iisdem Symptomatibus aliis annis laborabant. Et etiam ubicunque Alexipharmacorum Usus necessariò postulabant Ægrorum Status, minor sufficiebat Medicamenti Dosis, quam vulgò exhiberi solet.

QUÆST. 7. Annon Materiæ perspirabilis, majori copiâ hoc anno quam aliis, Excretio, Sanguinis & Liquidi Nervosi copiam ita diminueret, & indè in solidas Corporis Partes Debilitatem induceret, ut in Ægris hujusmodi hisce Symptomatibus ansam præberet?

E

Pauci

Pauci admodum Ægri quamlibet Opii vel Dofin, vel Medicamentum ex eo confectum sine Delirii incremento fumere valebant. Diacodiata tamen, & Anodyna mitiora, plenâ manu, largâque Diluentium copiâ exhibita, fummo fuerunt Ægrotis Emolumento (8).

Præter Febrem jam descriptam graſſabantur Febres continuæ Remittentes, præcipuè circa Autumnii initium, paulò post quod Tempus vel evanuit *Συνοχὴς*, vel in Remittentes commutatus fuit. Quod postremum quidè̄m probabilius est; eo quod hæ Febres iisdem Symptomatibus in morbi ingressu Ægros afficiebant, quibus Febris putrida; quæ ta-

QUÆST. 8. Annon hic effectus ad majorem hanc Sanguinis Dissolutionem meritò tribuendus, quam Opiata præ cæteris ferè omnibus promoven-? Et annon indè patet, cur Diacodiata, Emulsiones, aliaque ejusmodi, quæ blandis & mucosis æquè ac soporiferis saturantur Particulis, tanto essent Ægris emolumento?

men paucis elapsis Diebus, per vices, licet irregulares, remittebant. Paroxyfmi acriores ut plurimum fuere, quam vulgò in Remittentibus inveniuntur, & frequentèr Delirio comitati. Paroxyfmis rariffimè præcedebant Rigor & Frigus Febrile, etiam in iis Ægris, quibus Febris Insultus certis rediit Intervallis: Et quibus Frigoris Accessio quædam comitata fuit, brevi soluta est. Circa autem Hyemis initium in Febres Intermittentes, Frigore leni comitatas, conversæ sunt; redeuntibus tam per Æstatem, quam per Hyemem, quotidie Paroxyfmis.

Hic annus majori Maniacorum numero comitatus fuit, quam in annis communibus accidit, (9) aliosque om-

QUÆST. 9. Annon Calor hujus anni major illo, qui huic Insulæ familiaris est, Humores attenuando, Liquida lenia & aquosa exhalando, Acrimoniam augendo, Fibrasque corporis exsiccando, ad hunc effectum producendum non parum conducere?

nes quos novi, tam in Ægrorum numero, quam Symptomatum Sævitiæ, superavit.

Annus subsequens, viz. 1720. majori Siccitate conjunctus fuit, quàm in hac Insulâ communibus Annis invenitur, Caliditati tamen proximo elapso nequaquàm æqualis erat.

Febres hoc Anno grassantes Remittentes fuère & Intermittentes, ejusdem ferè generis, ac in Anni prioris Declinatione numeravimus. Per dies enim aliquos non remittebant, & delirabant Ægri in Paroxyfmiis. In his autem iis differre videbantur, quod certioribus temporis Intervallis redierunt Paroxyfmi, & Tertianæ plerumque fuerunt Febres. Durante etiam Paroxyfmo de Ventriculi Angore, Ægritudine, & Nauseâ magis conquesti sunt, & Vomitione frequentius affecti sunt, præsertim in initio Paroxyfmi. Quæ Symptomata duraverunt, quousque sudoris

doris Eruptio & iis, & Paroxyfmo finem impofuit.

Sitis & Calor in hoc, quam anno proximè elapfo, mitiores fuère; lingua primùm albefcebat, dein fufca evafit. Paroxyfmi autem diù durabant, & ad horas quadraginta aliquando extenfi fuerunt.

Urina in Remittentibus turbidior fuit, & Flavedine majori tinéta quam in anno præcedente; & Sedimentum copiofum, subalbidum, ad Flavedinem autem accedens, depofuit. In Intermittentibus Lateritium fuit Sedimentum. (10) (11)

QUÆST. 10. Annon ftatus Humorū Corporis in hoc anno, Febrem putridam fuccedente, eorum ftatui, in anno Febri Putridæ præcedenti, fuit quam fimillimus?

QUÆST. 11. Annon igitur Siccitas & Calor duorum annorum Febri Putridæ præcedentium, adè Humorū Acrimoniam augerent, ut loco Remittentium in Ægris quibusdam *συναχθόν* producerent; eoque præcipuè, cùm eâdem ratione increvit Calor & Febris Putrida, cùm fummo durante Calore maxime graffabatur, & diminuto calore fenfim evanuit?

Præter

Præter has grassabantur etiam Febres quædam nervosæ, Vertigine, Stupore, & Nervorum Tremoribus conjunctæ, eos, præ cæteris, occupantes, qui laxi, imbecillis, & hysterici fuerunt Temperamenti. Hæ Febres Pulsu celeri & debili, Urinâ tenui, pallidâ & crudâ, & nonnunquam Diarrhœâ conjunctæ sunt. Horum Lingvæ plerumque subalbidæ fuerunt, raro siccæ; neque multum sitiebant Ægri; Sudoribus tamen partium quarundam singularium valdè fuerunt obnoxii, maximè circa Capitis, Cervicis, & Thoracis Regiones. In his duravit Febris usque ad vicesimum diem, aliquando diutiùs, & exorto Sudore per totum Corpus, ut plurimum, judicata est: In quibusdam tamen in Intermittentes convertebantur. His plurimum proficiebant Epispastica, Cardiacæ,

Cardiaca, & Diaphoretica. (12.)

(13.) (14.)

Annus subsequens, viz. 1721, admodum fuit humidus, frigidus, pluvi-
osus, præsertim in Mensibus æstivis,
spirantibus Ventis ex Plagis borealibus.

QUÆST. 12. Annon Calor duorum annorum
prægressorum, vasculorum perspirabilium ora ni-
mis laxando, & Humores colliquando, ad sudores
hos partiales producendos, conduceret; eoque
præcipuè, quod eas Corporis partes, præ cæteris
occupabant, quibus Sanguinis Impetus & Fluidi-
tas maximo gradu vigent?

QUÆST. 13. Annon etiam hinc patet ratio, cur
hujusmodi Febres multò frequentiores in Æstate,
quam Hyeme inveniuntur? Et annon indoles Fe-
bris in anno 1716. Cutis Asperitate & Siccitate,
Cruoris Inflammatione, aliisque Symptomatibus e-
jus anni Diagnosticis, conjunctæ, ex frigiditate
Hyemis in 1715, aliquo gradu penderet?

QUÆST. 14. Annon, summum ab Epispasticis
oriens Emolumentum in Morbis hujusmodi inde
producitur, quod Sanguinem attenuando, Vasa
nimis depleta reficiunt, Vi sua stimulatoria Vaso-
rum Tunicas ita constringunt, ut conservetur in-
ter solida & fluida Æquilibrium, & inde Liquido-
rum Motum ferè amissum instaurant?

Hæc

Hæc Aeris Temperies usque ad Initium *Septembris* duravit, ex quo, usque ad *Novembris* Initium, tepidum & placidum fuit cœlum; Hyemsque tota lenis erat, & paucò gelu comitata.

Febres hoc anno grassantes, etiam si ad Intermittentium Classem pertinebant, ab iis anni prioris differebant; eo quod Frigore majori & longiori, Calore leniori & breviori comitatæ erant; *Απυρεξία* etiam perfectâ in Paroxysmorum Intervallis fruebantur Ægri & in Paroxysmis non delirabant; Alvi tamen Fluoribus magis erant proclives. Urina etiam Rubedine majori tincta fuit, & sedimentum lateritium deposuit. (15)

Præter has apparebant Febres quædam Nervosæ, virium collapsu, spiri-

QUÆST. 15. Annon major aeris Humiditas & Frigus, in hoc, quam anno præcedente, Viscositatem majorem, minori acrimoniâ conjunctam, humoribus inducerent; & inde mutationes has in his Febribus producerent?

tuum dejectione, Stupore & Surditate conjunctæ, iisque anno præcedenti grassantibus non absimiles; nisi quod Ægri parùm sudabant, & rarò crisi ullâ sensibili terminatæ sunt hæ Febres, sed post toleratum Morbi decursum diuturnum, Ægri sensim convalescebant, & pauci perierunt. (16.)

In Mense *Aprili* grassari incipiebant Morbilli & per totum Æstatem permanebant. Moris plerùmque fuerunt maligni, Tussi continuâ, spirandi difficultate & Pulmonum Inflammatione conjuncti.

Vernalis Tempestas Anni 1722, admodum fuit frigida, aquosa, pluviosa, variisque Ventis turbata, præcipuè tamen ab iis, qui ex Plagis Septentrionalibus & Orientalibus proveniunt. Duravit hæc Aeris Constitutio usque ad

QUÆST. 16. Annon absentia Sudorum partialium, ab iis aeris Mutationibus pendere possent, quæ in Quæst. præcedente numerantur? Et etiam annon ex eadem causâ oriri potest, quod Sudoribus, ut in anno priori, hæ Febres non æquè fuerunt judicatæ?

medium Æstatis, eo modo, ut totum Æstatis Initium majori frigore fuit comitatum, quam vulgò in isto Anni tempore accidere solet. Morbi in hujus Tempestatis initio grassantes, fuere Pleuritides quædam & Anginæ, non admodum autem frequentes; præ cæteris tamen grassabantur Febres Intermittentes Tertianæ, inter quas apparebant quædam Quartanæ, præsertim in iis qui frequentè in Tertianis illapsi sunt.

Non æquè felici successu Febres has jugulavit Cortex Peruvianus, in hoc Anno, ut in aliis novi, ob Alvi Fluxus frequentè ejus usui supervenientes. Et cum nullum hujusmodi accidit Impedimentum, Medicamenti Vires non rarò elusit Febris; Alexipharmacis tamen & Diaphoreticis conjunctum feliciori successu exhibitum fuit Pharmacum. (17.)

Eme-

QUÆST. 17. Annon Frigiditas & Humiditas Aeris, in hoc, quam priori anno majores, Fibrarum Tonum elasticum minuendo, Humorum Viscosita-

tem

Emetica & Diaphoretica frequenter repetita, plurimis fuerunt Ægris Emolumento; quorum usu non pauci sanabantur, postquam Medelæ Methodos magis usitatas elusissent vires Febris. (18.)

Præter hos autem Alvi fluxus Febres Intermitientes comitantes, a Diarrhœis solis vexati sunt aliqui; Hæ tamen neque sanatu erant difficiles, nec quicquàm observatu dignum in Symptomatibus habuerunt.

Intermittentes hunc & priorem Annum comitantes, prout ante memoravi, Tertiani plerumque fuerunt generis; circa autem hujus Autumni finem, in Quartanas non paucæ commutatae sunt; quæ postquàm per totam Hyemem frequentibus Morbi reditibus Æ-

tem augendo, & Vasa infarciendo perspirabilia, in causis sint, quod Febres Remittentes anno priori descriptæ, in has Intermitientes converterentur? Et annon hinc patet ratio, cur Medicamenta calefacientia cum Cortice exhibita, Vires ejus augerent?

QUÆST. 18. Annon hujus ratio ex Quæstione præcedente satis patet?

gros excruciaſſent, vere ſequenti prorfus evanuere, (19.)

Quamvis autem Morbi Epidemici ſupra deſcripti præ cæteris omnibus graſſabantur Sporadici tamen & Intercurrentes non pauci apparebant, ut etiam ii, qui ab Anni Tempeſtatibus certo quodam modo pendent, & Vernale & Autumnale tempus comitantur; qui quidem omnes Morbi, etiamſi ab Epidemicis tum regnantibus in Initio longe diſcrepantes videbantur, paucis tamen elapſis diebus, & præcipue præmiſſis Generalibus Evacuationibus, in Epidemicos regnantes terminati ſunt; & ratione habitâ ad Symptomatum Principalium Varietatem, eodem modo ſanabantur. Hoc autem præcipuè ac-

QUÆST. 19. An Febres Intermittentes Quartanæ ab alijs Febribus Intermittentibus naturâ & eſſentiâ ſunt diverſæ ut quidam hallucinati ſunt? Et annon potius a majori Humorū Viſcoſitate, Vaſorum Inſarctione, & torpidiore Fibrarum Vibratione petendæ ſunt horum Morborum differentiæ?

cidit

cidit duobus annis proximè elapsis, quibus grassabantur Febres Intermittentes Tertianæ, quorum Paroxyfmi certioribus intervallis, quam in Annis præcedentibus redierunt. Unde forfàn accidit, quod in his non solùm clariùs patebat hic Morborum in se mutuò transitus; quin etiam, quod breviori temporis spatio, Naturam eorum latentem ita palam fecerunt, ut ad Intermittentium Classem certius reduci possent. (20.)

Frequentes horum Morborum reditus, multos, eosque pertinaces Morbos, Visceribus induxerunt, præcipuè inter Plebem, ubi defuit vel Cura Morbi, vel Medendi Opportunitas. Hos præ cæteris Morbis afficiebant Hydrops, Icterus, & Phthisis, & præcipuè ista Hydropis Species, quam Ascitem nomi-

QUÆST. 20. Annon itaque grassante Febre quolibet Epidemicâ, Symptomata aliarum Febrium tunc temporis apparentium cum Epidemico regnante diligentèr sunt comparanda, & quantum indolis Epidemicæ in se habeant seriò perpendenda?
namus,

namus, de quo Morbo plures circa hoc tempus ægrotârunt, quam, in omnibus prægressis Aeris Temperamentis simul sumptis, novi.

Æstas proximè subsequens, viz. Anni 1723, admodùm fuit siccæ, Calore tamen siccitati proportionale nequaquam fuit comitata: Eo quod Radii solares plerùmque Nubibus fuerunt obducti, & Aeris Calor Ventis Septentrionalibus, & Orientalibus, præcipuè tamen posterioribus, erat refrigeratus.

Hæc Aeris Temperies per totum Autumnum subsequentem, & Hyemis Initium, ratione habitâ ad necessarias Tempestatum Variationes perdurabat; adeò ut tota hæc Temperies, quasi Temperamentum Aeris Orientale, majori Siccitate, & Caliditate minori, quam vulgò accidit, conjunctum, meritò æstimari debet.

In Tempestate Vernali grassari incipiebant Variolæ, & per totum Æstatem duraverunt; Confluentes plerumque fuerunt & moris Maligni, & in nonnullis

lis Maculis Purpureis comitatae. Hæ, nil Novi quod addam earum Historiæ exhibuerunt, nisi quod notatu dignum sit, quod qui modico & spontaneo Alvi Fluore per totum Morbi decursum afficiebantur, Symptomatibus lenioribus, ut plurimum, laborabant; Et ubicunque deficiebat hic Alvi Fluxus, Medicamenta Antiphlogistica Alvum laxantia hujus defectum felici successu suppleverunt, & Symptomatum maximè urgentium Remissione fuerunt conjuncta.

Doloribus etiam Pleuriticis & acerrimorum Nephriticorum æmulis, ante Pustularum Eruptionem non pauci afficiebantur Variolosi; Et Sanguis ab ipso Morbi Initio non parùm fuit inflammatus, in quo Morbi Stadio, rarò a statu naturali, sensibilis patet Cruoris Deviatio. (21.) (22.) (23.)

Cæ-

QUÆST. 31. Annon Ptyalismus, adeo in Variolis Confluentibus apprimè utilis, ut ad Sanitatem recuperandam omninò necessarius a Sydenhamio æstimatur,

Cæteri Morbi hoc Anno grassantes fuere Pleuritides, Anginæ, Rheumatismatur, Effectus hos salutiferos, Vasa sensim deplendo, maximâ ex parte producit? Et annon ubi deficit naturalis hæc Salivatio, Medicamenta Alvum laxantia, quæ Voluntati nostræ certiùs subjiciuntur; hujus Evacuationis defectum supplere possint; eoque præcipuè, cum vel nimis citò cessat, aut in Stadio Morbi a Naturâ destinato, non apparet hæc Evacuatio?

QUÆST. 22. Cùm ii hujus Morbi furorem aliis feliciter effugiunt, qui circa Faciem & Cervicem paucioribus Pustulis obsiti sunt, utcùque in Corporis Trunco externisve Membris numerosæ sint Pustulæ; Annon in Initio Morbi multum conducerent, Partium inferiorum Balneationes tepidæ, Epispasticorum Cruribus Applicatio, suppedalia stimulantia, aliaque ejusmodi; quorum ope magis implentur Vasa inferiora, & vi stimulatoriâ major fit ad has partes Derivatio?

QUÆST. 23. Cùm Resorptio Puris in Venas, vel Ortum Febri secundariæ præbet, vel saltem ejus sævitiem plurimùm adauget; Annon urgente Morbi necessitate, Pustulas aperire, & liberiores Materiæ purulentæ exitum conciliare, eosque Abscessus more Chirurgico tractare conveniat. Quâ Methodo non tantum diminuetur ipsa Febris, quin etiam eæ Corporis Partes, quæ, præ cæteris, hujus Morbi sævitiem patiuntur, citissimè levare possunt, tam a presenti, quam futura per tot Emunctoria, Evacuatione Materiæ?

mi, aliique ejusmodi Morbi Partium quarundam Inflammatione conjuncti. Multi etiam Tussi perpetuâ, ex Sero tenui, & acri obortâ vexabantur, quam Expectorationis ope frustrâ ejicere conabantur. Phthifici etiam & Asthmatici plurimum hoc Anno passi sunt, & perierunt in Autumno multi; Augebantur enim admodum Tussis, Febris Hæctica, aliaque ex his orientia Symptomata; Præ cæteris autem sæviebat Tussis, & Ægros hos vacillantes miserrimè torquebat.

Pulsus in Morbis Inflammatoriis creber fuit & durus, Cutis tensa & rigida, & Sanguis majori ratione inflammatus, quam in aliis Annis frequenter accidit. Neque laborabat quisquis ex quocunque ferè Morbo, præsertim si dolore vel minimo torquebatur Æger, quin Sanguis Crustâ inflammatoriâ obductus fuit.

Ægri, præ cæteris omnibus, largâ

Sanguinis missione levabantur, neque aliam quamlibet medendi Methodum felici Successu coronatam, omisâ Sanguinis Missione, me observâsse memini.

Venter plerunque astrictus fuit, Evacuationes autem per Alvum non solùm ad Sanationem parùm contulerunt, sed frequenter Symptomatum sævitiem, præsertim in Rheumatismis, augebant; Diminutâ autem a Sanguinis Missione Morbi Violentiâ, Ægris non parùm profuerunt.

Balneationes Tepidæ, præmissis Evacuationibus, plurimis fuerunt Emolumento, præsertim Rheumaticis: Quibus autem vel prorsùs defecerunt hujusmodi Evacuationes, vel parcâ nimis manu applicatæ sunt, Symptomatum Sævitiem augebat Balneatio; Repetitis autem Evacuationibus, sensim decrescebant Dolores, & Ægris non parùm profuit. (24.) (25.) Hic

QUÆST. 24. Annon Incrementum hoc doloris ex Balneatione inde producitur, quod Calore Balnei auge-

Hic status fuit Aeris & Morborum eum comitantium, durante Æstate; accedente tamen in Autumno Frigore subitaneo, augebatur Ægrorum numerus, & grassabantur frequenter Diarrhœæ, Dysenteria, & Intestinorum Inflammationes; quæ omnia sine largâ sanguinis Missione non sanabantur, & ratione habitâ ad partium affectarum Differentiam, eidem Methodo, ac Morbi in Æstate descripti, se subiciebant.

Duravit adhuc Siccitas, & usque ad medium Novembris porrecta est, circa quod tempus decidebant Pluvia largæ continuæ, & Hydrargyrum quod durante Siccitate altissimè perstitit, duos circiter Pollices descendit.

augebatur Sanguinis Impetus, solvebatur magis Crucioris Textura, & inde spatium magis amplum postulabat Sanguis?

QUÆST. 25. Annon itaque in horum Morborum initio, præ cæteris omnibus, profunt Evacuationes, & pariori manu, saltèm quousque satis depleantur Vasa, adhibenda sunt Medicamenta Sanguinem attenuantia? quippe aucto Dolore, augeri Inflammationem necesse est.

Hæc Aeris Variatio, etiamsi diù non permanfit, largiori Ægrotantium Numero ex Morbis descriptis conjuncta fuit; præ cæteris autem grassabantur Pleuritides, Rheumatismi, & Dolore Arthritici.

Pulsus creber fuit & durus, & Sanguis eo gradu inflammatus, quod crassa inflammatoria Cruoris superficie innatans, dimidiæ ejus Quantitati haud raro æqualis erat.

Hic major Morborum Inflammatoriorum numerus hoc tempore, quam Æstate præcedente, a subitanæ Fluidorum Expansione, & tensiori Fibrarum Texturâ, non improbabiliter Ortum duxit. Cùm enim Fluida Viscositatem quandam inflammatoriam, a prædictâ Aeris Temperie acquisivissent, solidæque Corporis Partes Rigiditatem naturali majorem a Siccitate induissent; diminutâ Aeris incumbentis pressurâ, in extrema Capillarium Vascula impetu ferri,

ri, ibique ob Canaliculorum Angustias Obstructiones & Inflammationes producere, necesse est. Quod quidem a summo Levamine Ægrotis profluente ex Sanguinis Missione, iisque medendi Methodis, quarum ope diminuebatur Sanguinis Impetus, solvebatur Viscositas ejus inflammatoria, & laxiores fiebant Vasorum Tunicae, ulterius patet.

An autem his, vel aliis cujuscunque generis Causis tribuendi sunt hi Morbi, hic non contendam : Hoc autem pro certo ponam, Sanguinem non solum majori ratione in hoc Anno inflammatum fuisse, quin etiam Morbos cujuscunque generis inflammatorios frequentiores, & acriores, quam in Annis prioribus. productos fuisse. (26) (27) (28) (29)
Redeunte

QUÆST. 26. Annon Partium solidarum major Rigiditas, & Fibrarum frequentiores Vibrationes a Siccitate productæ Sanguinis Velocitatem augendo & Canales coarctando, inflammatoriam hanc Viscositatem adeò Epidemicam Cruori inducerent ; Eoque præcipuè

Redeunte post tres circiter Hebdomadas sicca Aeris Temperie, eodem statu usque ad Æquinoctium Vernale duravit Cœlum, & grassabantur Morbi In-

præcipuè, cùm status hic Sanguinis Morbos ferè omnes dolore conjunctos comitatur, cujus ope coarctantur Vasa, frequentiores fiunt Villorum tremores, & Velocitas Sanguinis major?

QUÆST. 27. Cum Viris exercitatis, robustis, & Senibus pejores sunt Variolæ, ob nimiam Fibrarum Rigiditatem & Humorum Acrimoniam; & è contrà, in Puerulis, Mulieribus, laxis, & imbecilibus plerùmque exitus sunt felicioris; Annon Constitutio hæc Aeris inflammatoria Vasa coarctando, & Humorum Acrimoniam augendo, Variolarum prædictarum sævitiem plurimùm auget?

QUÆST. 28. Annon itaque Variolæ Praxi insitivâ productæ, pro Varietate Regnantis Epidemici necessariò Mutationes subeant, & lenioribus, vel acrioribus Symptomatibus, hæc ex Causâ erunt conjunctæ? Et ideo, an in omni Aeris Constitutione, Annove quolibet, Prophylaxeos gratiâ tentanda hæc Methodus?

QUÆST. 29. Annon etiam Balneationes tepidæ totius Corporis frequenter repteitæ, Victus humidus laxans & Acrimoniam obtundens, diù ante Infectionem continuata, ad exitum felicem procurandum apprimè necessaria?

Inflammatorii,

Inflammatorii, præcipuè Rheumatismi, numero tamen pauciores.

Circa Æquinoctium autem Aeris Temperies, communi more, inconstans fuit & variabilis, Imbribus & Cœlo sereno se mutuò per Vices recipientibus. Apparebant hâc tempestate Anginæ quædam & Pleuritides, iis tamen in Anno priori grassantibus longè mitiores.

Æstas Anni 1724 frigida fuit & pluviosa, permanentibus Ventis plerùmque in Plagis quibusdam Septentrionalibus. Stetit Thermometrum solito inferius, ratione habitâ ad Anni Tempestatem; Mansit enim Spiritus plerùmque circa gradum 45, & rarò ultra 40 assurgebat.

Circa Autumni medium placidum & serenum fuit Cœlum, Spirantibus Ventis plerùmque ex Plagis Australibus & Occidentalibus; Quæ Cœli facies usque ad Hyemis initium duravit. Cir-

ca hoc tempus acre Gelu infecutum est, quod per Hebdomadam duravit.

Hunc Aeris Statum consecuta est Tempesta admodum humida, & Pluviosa, quæ usque ad Initium *Januarii* porrecta est; Spirantibus fere perpetuò Ventis ex Plagis Septentrionalibus ideoque totus hic Annus humidus, & frigidus meritò æstimari debet.

Durante Vere & Æstate Tempesta saluberrima fuit, pauci apparuerunt Morbi, iique boni Moris; quæ Aeris Salubritas usque ad Autumni Finem porrecta est. Circa hoc Tempus multi Torminibus & Alvi Fluoribus laborabant, largæque nonnullis per Alvum accidebant Hæmorrhagiæ. Accedente autem Gelu redibant Rheumatismi, & multos occupabant.

Sanguis in Rheumatismis, aliisque Morbis Inflammatoriis, non æquè hoc Anno ac priori, inflammatus fuit, Crustâ minori obductus fuit Cruor, & Me-
dicamenta

Purgantia feliciùs Votis responde-
bant. (30)

Cæteri Morbi Febriles, qui præter eos
iam enumeratos apparuerunt, Pauci fue-
runt, frequenter autem Diarrhœis erant
comitati, & non raro per has Vias judicati.

Hoc autem ex Indole Mórborum in
toto hoc Anno apparentium summatim
colligi potest; Quod Evacuaciones,
quæ per Alvum fiebant, non solum
feliciùs Voto respondebant, quin etiam
quod minori Medicamenti Cathartici
Dosi solvebatur Alvus. (31)

QUÆST. 30. Annon minor Cruoris Inflammatio
in hoc anno, quo Villorum tremores, ob majorem
Aeris Humiditatem, necessariò torpidiores, quam in
priori evaderent, Quæstionem (26) aliquo gradu sta-
bilit?

QUÆST. 31. Annon Aeris in hoc Anno major
Humiditas, Materiæ Perspirabilis copiam diminu-
nuendo, in Causa sit, quod Impetu Majori per Al-
vum corruerent Humores, & sæpius quam priori
Anno hoc modo judicatæ sint Febres? Et Annon
ex eâdem Causâ oriri possit, quod ad Catharsin
procurandam, minor quam in Anno præcedenti,
sufficiebat Medicamentorum Dosis?

Apparebant etiam hoc Anno Variolæ, Pustulæ tamen plerùmque fuerunt discretæ, paucæ, & moris benigni. (32)

Temperies Aeris in *Januario* Anni 1724 fuit tepida, placida, & serena, ratione habitâ ad Anni Tempestatem, Spirantibus, ut plurimum, ventis ex Plagis Australibus, & Occidentalibus; quæ Aeris Temperies, paucis exceptis Diebus, usque ad Aprilis medium duravit.

Apparuerunt hoc tempore quædam Pleuritides, & Rheumatismi, pauci tamen alii Febriles Morbi. Sanguis in omnibus his inflammatus fuit, & Pleuriticorum æmulus.

Circa medium *Februarii* apparebant Febres quædam Remittentes & Intermittentes, majori Sanguinis Inflammatione conjunctæ, quam vulgo hos Morbos comitatur; Fuit enim plerumque

QUÆST. 32. Annon Constitutio hæc Aeris, Indoles Variolarum, & aliorum Morborum hoc Anno apparentium, cum iis Anni prioris comparatæ, Quæstiones 27, 28, 29 aliquo saltem gradu probant?

Cruor, Pleuriticorum more, Pelliculâ Inflammatoriâ obductus. Materiem etiam Biliosam largâ copiâ, tam per Vomitum, quam per Alvum, summâ cum Ægritudine ejiciebant Ægri. Quæ ambo Symptomata Sanguinis Missione præcæteris levabantur Remediis.

Hi Morbi *συνοχῶν* in Initio speciem præ se ferebant, paucis autem elapsis Diebus, præcipuè post Missionem Sanguinis, vel in *συνεχέϊς*, vel Intermittentes conversi sunt.

Quamvis autem hi Morbi ad Intermittentium Classem meritò applicandi sunt, Proclivitas non levis iis inesse videbatur, ut in *συνοχέϊς* transfirent: Eo quod, singuli Paroxyfmi, etiam in iis qui perfectè intermittebant, citiori pede & Symptomatibus acrioribus, quam priores redibant.

Dum Febres hæ fuerunt continuæ, Urina rubra fuit, & Sedimenti expers; Cum autem in Intermittentes conver-

tebantur, Sedimentum ingens, majori Rubedine quam vulgo videmus tinctum deposuit.

Qui Corticem Peruvianum in Initio Morbi, etiam in Intermittentibus, neglectis Evacuationibus, & præ cæteris Sanguinis Missione sumpserunt, Symptomatum Sævitiem adauctam habebant; qui vero in Remittentibus Pharmacum hoc temerè sumpserunt, sequenti Paroxysmo frequenter delirabant.

In Initio Mensis *Martii*, & circa ejus Finem decidebant paululum Nivis, & subsidebat Thermometrum hoc tempore decem circiter gradus, Spirantibus Ventis Septentrionalibus & Orientalibus.

Circa hoc tempus grassabatur Tussis pertinax convulsiva, præsertim inter Infantes, & per totam Æstatem subsequentem duravit.

Circa medium *Aprilis* Anni 1725, Tempestas admodum frigida fuit & pluviosa, ratione habitâ ad Anni tempus,

pus,

pus, eodemque modo, paucis exceptis diebus, per totam Æstatem & Autumnum, imo usque ad medium *Decembris* duravit, & hoc gradu longè majori, quam in quolibet Annorum prædictorum.

Cùm autem circa hoc tempus Ego met Morbo gravi & diuturno correptus sum, qui per quatuor Menses me ab hujusmodi Observationibus detinuit, de Morbis in hoc Intervallo apparentibus nihil est quod deponam; nisi hoc Observatu dignum judicetur, quod tota hæc Æstas, non obstante summâ ejus Humiditate, fuit prioribus Salubrior. Et reverà Tempestates humidas ficcioribus plerumque Salubriores inveni, exceptis circa Humiditatis Initium paucis Hebdomadis, quæ Tempestatem ficcam immediatè secuti sunt. Quod quidem Phænomenon, potius Effectibus Siccitatis prægressæ, & Mutationibus in Œconomia Animalis a variato Aëris Pondere, aliisque similibus Cau-

sis brevi cessantibus, quam ad Humiditatis præsentis Actionem tribui videntur; Eo quod manente humidâ Aeris Temperie, brevi diminutus est Ægrorum Numerus.

In Autumno apparuit Febricula, Ægitudine, Nauseâ, & Vomitu comitata, quibus succedebant Pruritus molestus & Eruptiones quædam Cutaneæ elapsâ tamen Hebdomadâ terminata est, & sequebatur Icterus, & in quibusdam Tumores Pedum œdomatosi.

Circa hoc etiam tempus apparebant Peripneumoniæ quædam, Febre lentâ spirandi difficultate magnâ, Pulmonum gravitate, Alvi Fluore, Expectoratione difficili, Pulsuque debili & inequali conjunctæ; Sanguis parùm fuit inflammatus, Urina flavescibat, & parum Sedimenti deposuit.

Hoc etiam notatu dignum est, quod ex quocunque Morbo circa hoc tempus quisquis laborabat, Vertigine, Torpore
Somno

Somnolentiâ, Capitis gravedine, & non raro Aurium Hebitudine, conquestus est Æger. (33)

Circa finem *Septembris* apparebant Morbilli, moris autem benigni, & per totam Hyemem duraverunt.

Incipiente *Januario* accidebat acre Gelu, Nive multâ conjunctum, & fuit Tempeſtas admodum frigida & gelosa, ſtante tum Thermometro ad gradum 85. Durante Gelu iidem fere Morbi ac in Hyeme 1715 apparuerunt, ut & circa ejus diſſolutionem.

Fuit Æſtas hujus Anni, prout ante notavi, non obſtante ſumma ejus Humiditate admodum ſalubris, ut etiam fuit Hyems, pauci enim apparebant Febriles Morbi, exceptâ tantum Tempeſtate gelosâ. Hoc autem per totum Annum obſervare licebat, quod qui Labe ali-

QVÆST. 33. Annon Humiditas hujus Tempeſtatis Fibras Corporis laxando, Villorum tremores diminuen- do, fluidaque incrassando, ad hos Effectus produ- cendos conducirer?

qua Hypochondriacâ & Melancholicâ affecti sunt, non solùm Effectus Diuturnæ hujus Humiditatis senserunt, sed Symptomata Vere sequenti multùm ad-
aucta habuerunt.

Dedi tibi, Lector Benevole, Observa-
tiones, non Stylo eleganti, sed fidâ
Mente descriptas. An autem in poste-
rum eodem Ordine sibi invicem succe-
dant Morbi Epidemici, non asseram.
Desunt enim Observationes, & manet
Successionum Modus Problema adhuc
irresolubile, & forsan semper erit. Mi-
hi autem in Praxi utiles fuerunt hujus-
modi Observationes, & tibi etiam for-
san sint Emolumento, saltem ita futu-
ras esse spero. Hoc tantùm rogo, quod
quoscunque Errores tibi patefecerit ma-
turius Observatio, eos, non voluntati
nostræ, sed Judicii Infirmitati tribu-
as, Vale.